

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

INTERN GEBRUIK

Joris Thijssen

Notitie EU-rapporteur over behandelvoorstel Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentiekracht en decarbonisatie

E j.thijssen@tweedekamer.nl

aan Leden van de vaste commissie voor K&GG
in afschrift aan Leden van de vaste commissies voor EUZA, EZ en IenW
van het lid Thijssen (GL-PvdA)

datum 14 maart 2025

onderwerp Behandelvoorstel EU-voorstel Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentiekracht en decarbonisatie

Aanleiding

- Op 26 februari 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) de [Clean Industrial Deal](#) (hierna: CID) uitgebracht.
- De CID heeft tot doel om te komen tot decarbonisatie, lagere energieprijzen, concurrerende industrieën en hoogwaardige banen, in het licht van de zorgen over het concurrentievermogen van de industrie in de EU en de noodzaak om de Europese economie koolstofvrij te maken.
- Aangezien dit EU-voorstel niet-wetgevend van aard is, zal hierover geen besluitvorming plaatsvinden in Brussel.
- Tijdens het gezamenlijke kennismakingsgesprek van de commissies EUZA en K&GG met Eurocommissaris Hoekstra op 5 maart 2025 in de Kamer heeft Wopke Hoekstra een eerste toelichting op de CID gegeven (zie verderop deze notitie).
- Tijdens het commissiedebat over de Energieraad op eveneens 5 maart 2025 heeft minister Hermans namens het kabinet ook een eerste reactie gegeven.
- Het BNC-fiche met daarin de kabinetsappreciatie zal naar verwachting 11 april 2025 naar de Kamer worden gezonden.
- Via deze notitie ontvangt u van de EU-rapporteur een behandelvoorstel.

Behandelvoorstellen

- 1) Het schriftelijk overleg op 30 april 2025 over de Energieraad (informeel) omzetten in een commissiedebat en met een week te vervroegen, en het BNC-fiche over de Clean Industrial Deal na ontvangst agenderen voor dit commissiedebat.
- 2) De minister van Klimaat en Groene Groei verzoeken om in het BNC-fiche over de Clean Industrial Deal nader in te gaan op de vraag of de Europese Commissie naar oordeel van het kabinet voldoende middelen voorzien heeft om de (streef)doelen van de Clean Industrial Deal te kunnen behalen.
- 3) Via Parlement en Wetenschap het verzoek indienen voor een position paper over de haalbaarheid van de Clean Industrial Deal en daarbij ook in te gaan op de vraag of het voorziene budget toereikend is voor het behalen van de doelen en verzoeken het position paper uiterlijk 21 april 2025 naar de Kamer toe te sturen.
- 4) De minister van Klimaat en Groene Groei verzoeken om, zodra alle voorstellen

die voortvloeien uit de Clean Industrial Deal zijn uitgebracht, de Kamer te informeren in hoeverre hiermee de doelstellingen van de Clean Industrial Deal kunnen worden behaald.

Toelichting

- Tijdens de strategische procedurevergadering K&GG van 18 december 2024 is het lid Thijssen [benoemd](#) tot EU-rapporteur CID;
- Over de verwachte inhoud van de CID, heeft EU-rapporteur Thijssen op 10 februari 2025 al een [tussenrapportage](#) naar de commissie K&GG gezonden;
- EU-rapporteur Thijssen heeft in de [mandaatnotitie](#), die op 21 januari 2025 is vastgesteld door de commissie K&GG, eveneens aangekondigd dat na de publicatie van de CID een behandelvoorstel en een eerste toelichting op de CID zal volgen;
- Tijdens de procedurevergadering K&GG op 4 maart 2025 is daarnaast besloten om te inventariseren welke nieuwe Europese initiatieven op het terrein van K&GG, waaronder de CID, prioritair dienen te worden verklaard. Tijdens de procedurevergadering K&GG op 18 maart 2025 zal hierover separaat worden besloten;
- De commissie IenW heeft tijdens de strategische procedurevergadering IenW van 19 februari 2025 eveneens de leden Buijsse (VVD) en Gabriëls (GL-PvdA) tot EU-rapporteurs benoemd op de IenW-elementen uit de CID (circulaire economie).

Eerste toelichting op de Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentiekracht en decarbonisatie

Eurocommissaris Hoekstra gaf tijdens het kennismakingsgesprek met de commissie K&GG op 5 maart 2025 een eerste toelichting op de CID:

- “Klimaatbeleid moet veel meer hand in hand gaan met veiligheidsbeleid, strategische onafhankelijkheid en economisch beleid”;
- “Decarbonisering is een strategie voor klimaat, schone economische groei en onafhankelijkheid”;
- De CID is “een plan voor een schoon, welvarend en veilig Europa”;
- De belangrijkste componenten zijn “1) regeldruk verminderen (op alle niveaus, zowel EU als nationaal), 2) het eenvoudiger maken om te investeren (in het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk, interconnectors, batterijtechnologie, hernieuwbare en kernenergie), 3) meer investeren in innovatie en onderzoek en ontwikkeling, 4) harder en scherper zijn op een gelijk speelveld en 5) het toegaan naar een kapitaalmarktunie (privaat geld liquide maken en inzetten over de grenzen van de lidstaten heen)”;
- “Met de Clean Industrial Deal alleen zijn we er nog lang niet, dit is de richting die we uit willen. Veel van de invulling moet nog komen.”

Eerste reactie minister Hermans op de Clean Industrial Deal

Tijdens het commissiedebat over de Energieraad op 5 maart 2025 heeft minister Hermans namens het kabinet een eerste reactie op de CID gegeven:

- “Wij onderschrijven de doelstellingen en ik vind het ook belangrijk om daar pro-actief vanuit Nederland een bijdrage aan te leveren”;
- “We hebben een sterke chemiesector, logistieke sector, de haven van Rotterdam en ik loop ook niet weg voor de problemen die de haven van Rotterdam [onlangs] gesignaleerd heeft”;
- “Ik vind het belangrijk om vanuit dat wat wij hier kunnen, kennis over hebben en in de toekomst van toegevoegde waarde kunnen zijn en blijven in Europa, een bijdrage aan te leveren.”

Eén plan (business plan), zes stimulansen voor de industrie (business drivers) en horizontale faciliterende acties (enabler actions)

De CID richt zich voornamelijk op twee sectoren: energie-intensieve industrieën en schone technologie (*clean tech*). De Commissie noemt in haar beleidsstuk de CID “een bedrijfsplan dat decarbonisatie haalbaar en winstgevend voor de industrie moet maken”. Er worden zes “business drivers” opgesomd die nodig zouden zijn om de industrie in de EU succesvol te laten zijn:

- 1) Betaalbare energie (hiertoe is de Commissie met het actieplan voor Betaalbare Energie gekomen, waarna er enkele wetgevingsvoorstellen zullen volgen),
- 2) Leidende markten (*lead markets*),
- 3) Financiering,
- 4) Circulariteit en toegang tot materialen,
- 5) Mondiale markten en internationale partnerschappen en
- 6) Vaardigheden.

In de CID staat per thema of business driver opgesomd via welke EU-voorstellen of acties verdere uitwerking zal plaatsvinden. Een deel van de acties dienen de EU-lidstaten zelf op te pakken. Naast de zes business drivers, worden er ook horizontale “enabler” acties genoemd, namelijk werken aan administratieve lastenvermindering, voltooiing van de interne markt, het bevorderen van kwalitatief hoogwaardige banen en het beter coördineren van EU- en nationaal beleid.

De Commissie hamert er ook op dat EU-lidstaten beter gebruik moeten maken van bestaande mogelijkheden via de *Renewable Energy Directive* om vergunningverlening sneller te laten verlopen en verwijst daarbij concreet naar Duitsland als voorbeeld waar goed gebruik is gemaakt van de door Brussel geboden ruimte. Daarnaast wordt ook aan “low-carbon” waterstof een plek geboden in het decarboniseren van de industrie; de nadere uitwerking hiervan zal nog per gedelegeerde handeling worden vormgegeven. Dit lijkt te gaan over waterstof geproduceerd met kernenergie. Ook is een herziening (vereenvoudiging) van de EU-staatssteunregels [aangekondigd](#) ter ondersteuning van de doelen van de CID.

Streefdoelen

Enkele in het oog springende streefdoelen in de CID zijn dat in 2030 32% van de economie geëlektrificeerd zou moeten zijn (is begin 2025 21,3%) en er jaarlijks in de periode tot en met 2030 sprake dient te zijn van 100 GW nieuw geïnstalleerde hernieuwbare elektriciteit capaciteit. Ook wil de Commissie streven naar 40% EU-gebaseerde productie inzake de belangrijkste onderdelen van schone technologie-producten (“Made in Europe”). Om dit laatste te bereiken wil de EU bij publieke en mogelijk ook private aanbestedingen opnemen dat er een voorkeur is voor koolstofarme producten uit de EU, om zo leidende markten tot stand te doen brengen. Dit zal nog moeten worden uitgewerkt in een later EU-voorstel (herziening publieke aanbestedingsrichtlijn, wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2026).

Commissie moet het doen met bestaande publieke en private financiële middelen

Hoewel de Commissie aangeeft dat er grote investeringen benodigd zijn voor het slagen van de plannen (480 miljard euro extra per jaar ten opzichte van de vorige 10 jaar, voor de sectoren energie, industriebeleid en transportsystemen samen), worden er op dit moment geen nieuwe financiële middelen voorgesteld door de Commissie. De Commissie rekent erop dat door bestaande middelen aan te wenden voor de CID er meer dan 100 miljard euro kan worden gemobiliseerd, afkomstig uit het Innovatiefonds, InvestEU, het huidige meerjarig financieel kader en de EIB. Financiële ondersteuning kan ook in de vorm van garantiestellingen zijn. De Commissie geeft aan dat er ook grote hoeveelheden private investeringen nodig zullen zijn.

Wetgevingsinitiatieven aangekondigd in de Clean Industrial Deal

De belangrijkste wetgevingsinitiatieven die de CID aankondigt zijn:

datum 14 maart 2025

onderwerp Behandelvoorstel Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentiekracht en decarbonisatie

- Wetgevend voorstel voor de verlenging van de gasopslagverordening (reeds [gepubliceerd](#), voortouw K&GG);
- Een gedelegeerde handeling over “low carbon” waterstof (Q1 2025, voortouw K&GG);
- Een nieuw en vereenvoudigd CID staatssteunkader (Q2 2025; een consultatie hierover is reeds [gestart](#); de Commissie geeft aan dat het ook zal kijken naar staatssteunmogelijkheden voor kernenergie, voortouw vermoedelijk K&GG);
- Een Versnelling van Industriële Decarbonisatie (Q4 2025; *Industrial Decarbonisation Accelerator Act*; zal onder meer tot doel hebben om knelpunten in de vergunningprocedures op te lossen, voortouw K&GG);
- Versterking en uitbreiding van het *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM, Q1 2026, voortouw K&GG);
- *Grid Package* (Q1 2026, met o.a. een voorstel om de vergunningverlening voor energie infrastructuur te versnellen, voortouw K&GG);
- Een Circulaire Economiewet (Q4 2026, voortouw I&W);
- Herziening van de richtlijn publieke aanbestedingen (Q4 2026; voortouw vermoedelijk EZ).

Behandeling in Brussel: geen verdere besluitvorming, wel discussie verwacht

De CID is een mededeling en dus een niet-wetgevend voorstel. Het Poolse voorzitterschap zal geen Raadsconclusies over de CID vaststellen, maar wil wel een discussie voeren over hoe de EU-lidstaten aankijken tegen de voorgestelde acties en aangekondigde voorstellen. De CID zal in Brussel in tenminste drie verschillende EU-Raden worden besproken. Dit heeft te maken met het feit dat de aangekondigde maatregelen en voorstellen over meerdere beleidsterreinen gaan (EZ, K&GG en I&W):

- Allereerst bespreekt de Raad voor Concurrentievermogen de CID, die in Brussel het voortouw heeft op de behandeling van de CID;
- Daarnaast wordt de energiedimensie besproken in de Energieraad;
- De milieu- en klimaat-aspecten komen aan bod in de Milieuraad;
- Ook in de Europese Raad staat de CID op de agenda: in de conceptconclusies voor de Europese Raad van 20-21 maart 2025 staat dat de CID wordt verwelkomd. Ook worden bestaande EU-doelen als het streven naar energieonafhankelijkheid en het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050 herbevestigd. De Europese Raad roept ook op, in lijn met het plan, verder te werken aan decarbonisatie en concurrentiekracht van de industrie;
- De voorstellen die voortkomen uit de CID zullen worden behandeld in de betreffende ministeriële vakraden.

Tijdslijn behandeling CID

- Op de Raad voor Concurrentievermogen van 12 maart 2025 stond een beleidsdebat over de op 26 februari jl. gepresenteerde [Clean Industrial Deal](#) geagendeerd; in de Kamer vond hierover een commissiedebat plaats op 5 maart 2025;
- Op de Energieraad van 17 maart 2025 zal ook een eerste discussie worden gevoerd over de energiedimensie van de CID; het commissiedebat over deze raad vond plaats op 5 maart 2025;
- Tijdens de Milieuraad op 27 maart 2025 zal eveneens een eerste discussie worden gevoerd over de milieu- en klimaataspecten van de CID; het commissiedebat over deze raad vond plaats op 13 maart 2025.
- Op 20-21 maart 2025 zal ook de Europese Raad over de CID spreken; in de Kamer zal op 18 maart 2025 een plenair debat over deze Europese Raad plaatsvinden.

Relevante documenten

- [De Clean Industrial Deal](#)
- [Persbericht](#)
- [Factsheet](#)
- [Vragen en antwoorden](#)

datum 14 maart 2025

onderwerp Behandelvoorstel Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentiekracht en decarbonisatie